

Remissyttrande

Datum 2025-10-14

Socialdepartementet

Diarienummer RS 2025-03192

Ert diarienummer S2025/01157

Förbättrade förutsättningar för IVO – förslag för att motverka oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården (DS 2025:17)

Västra Götalandsregionen har följande synpunkter och förslag i anledning av remissen:

Välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården (4.1)

Västra Götalandsregionen delar bilden att välfärdsbrottsligheten ökar med fler oseriösa och kriminella aktörer inom hälso- och sjukvården. Västra Götalandsregionen har över tid stärkt arbetet mot välfärdsbrott och utvecklat verktyg som bättre möjligheter till sanktioner och andra påföljder i avtalen. Västra Götalandsregionen har även i olika sammanhang framfört behov av ny lagstiftning inte minst när det gäller möjligheter för oseriösa aktörer att få kontrakt. Västra Götalandsregionen ställer i sina avtal krav på att vårdgivare ska finnas i vårdgivarregistret. På motsvarande sätt behöver även IVO förbättrade verktyg för att motverka välfärdsbrottslighet. Västra Götalandsregionen ställer sig positiva till de förslag på nya tillsynsverktyg som presenteras av utredningen avseende anmälningsskyldigheten. Möjligheten för IVO att välja verktyg stärker det preventiva syftet och möjliggör anpassningar till det enskilda fallet och en möjlighet att arbeta med eskalering om vårdgivaren inte rättar sig och följer anmälningsskyldigheten.

Regioner och kommuner ska ha en skyldighet att underrätta IVO (5.8)

Utredningen förslår att det ska införas en skyldighet för regioner och kommuner att underrätta IVO när det finns anledning att anta att en privat vårdgivarens verksamhet, på grund av oegentligheter eller brister i vårdens utförande, inte uppfyller kraven på god vård.

Västra Götalandsregionen är positiv till att det införs en skyldighet för regioner och kommuner att underrätta IVO i syfte att motverka kriminella och oseriösa aktörer. Ett webbforumlärt kan förenkla överlämning av underrättelser till IVO men behöver kombineras med strukturer för samverkan mellan IVO och regioner i syftet att möjliggöra ändamålsenlig informations- och kunskapsdelning. En fördjupad samverkan kommer leda till mer träffsäkra och ändamålsenliga underrättelser från regionerna till IVO.

Västra Götalandsregionen anser vidare att en sådan underrättelseskyldighet behöver följas av en återrapporteringsskyldighet för IVO till regionerna och kommunerna. En återrapporteringsskyldighet kan kombineras med tydliga strukturer för en fördjupad samverkan mellan regioner, kommuner och IVO. Dialog mellan regioner, kommuner och IVO kommer också ge bättre förutsättningar att de underrättelser som ges in till IVO blir både kvalitativa och relevanta samt kommer in vid lämplig tidpunkt i regionernas avtalsuppföljning.

VGR har i tidigare remissyttranden (exempelvis gällande utredningen Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och förslagna ändringar SOU 2024;03) framfört behovet av ändrade sekretessregler och däri se över regionernas möjligheter att ta del av uppgifter från andra myndigheter, exempelvis IVO, som visar på att en aktör är kriminell eller oseriös.

En stärkt sekretess behövs för utlämnade uppgifter (5.8.6)

Västra Götalandsregionen anser i motsats till utredningen att det finns ett behov av att utreda om det behövs sekretessregler för att skydda information som lämnas från regioner till IVO inom ramen för underrättelseskyldigheten. Västra Götalandsregionen ser att det kan uppstå situationer då det finns en risk att en pågående utredning och uppföljning som görs av regionerna kan förstöras om uppgifter om pågående utredning röjs. Det finns också en risk att den granskade vårdgivaren får förhandsinformation om vilka avvikelser som både identifierats

men även vilka avvikelser som ännu inte identifierats i verksamheten. Det finns också en risk att stora volymer av uppgifter från regionerna till IVO, exempelvis inkomna genom webbformuläret, begärs ut som allmänna handlingar hos IVO. Detta kan öppna upp för analyser kring hur respektive regions samlade avtalsuppföljningsförmåga ser ut. Regionerna har kommit olika långt i arbetet mot välfärdsbrott. Risk finns att oseriösa aktörer flyttar sig dit där de upplever att kontrollerna är svagare eller mindre utvecklade. Västra Götalandsregionen ser ett stort behov av att ärendet kompletteras med ytterligare utredning gällande möjlighet att införa sekretessregler till skydd för uppgifter som regioner lämnar inom ramen för uppgiftsskyldighet gällande pågående utredningsverksamhet hos regionerna.

En ytterligare anledning till att se över sekretessreglerna är frågan om att försvåra för oseriösa aktörer att kartlägga vilka enskilda verksamheter och medarbetare som strukturerat arbetar med avtalsuppföljning och med inriktning på fördjupade kontroller.

IVO bör få tillgång till fler tillsynsverktyg

Västra Götalandsregionen delar utredningens bedömning att IVO behöver fler verktyg för att ingripa mot vårdaktörer som underlåter att göra anmälan till vårdgivarregistret. De åtgärder som förslås har likheter med verktyg som används i offentliga avtal för att hantera avvikelser i avtalsrelationen/avtalsbrott. Regionerna ställer i sina avtal med privata utförare krav på att aktören finns i vårdgivarregistret.

Av vikt är att IVO kan använda den sanktion som är mest effektiv i det enskilda fallet. En sådan tillämpning får en mer preventiv verkan då vårdgivaren inte i förväg kan göra en beräkning av vad det felaktiga agerandet kopplat till anmälningsskyldigheten kan medföra för konsekvenser. Att tillsynsmyndigheten ges möjlighet att välja mellan att framtvinga en åtgärd genom vite eller att i efterhand påföra en sanktion gör att IVO kan göra ett övervägande om vad som är mest ändamålsenligt i det enskilda fallet. Sanktionsavgifter är ett vanligt förekommande verktyg inom olika myndigheters tillsynsansvar och om sanktionsbeloppet behöver vara tillräckligt högt för att det ska vara kännbart men behöver också kunna anpassas till verksamhetens storlek.

Vårdgivarregister

Västra Götalandsregionen har inga invändningar mot förslaget om utökade uppgifter i vårdgivarregistret.

Regionstyrelsen

Västra Götalandsregionen

Helén Eliasson

Regionstyrelsens ordförande

Ann-Charlotte Järnström

Regiondirektör